

A portrait of an elderly man with white hair, a mustache, and glasses. He is wearing a blue collared shirt under a dark jacket. The background is a blurred outdoor setting with warm lighting.

Pesäpallon näköalapaikalla

Senioriopettaja Raimo Rajala on ollut pesäpallon huipulla vuosikymmeniä. Hän on elänyt pesäpallon tahdissa nuorena, opettajana, mestaruussarjapelaajana, pesäpallokolumnistina, valmentajana ja Pesäpalloliiton puheenjohtajana. Tänä vuonna pesäpallo täyttää 100 vuotta.

Teksti: Airi Vuolle Kuva: Krista Luoma

Pesäpallo vei **Raimo Rajalan** mukanaan jo lapsena. Viisilapsisen perheen kaikki neljä poikaa pelasivat pesäpalloa lajin kärkipaikoilla. Kolme veljestä oli mestaruussarjassa, Raimon lisäksi **Ossi Rajala** ja **Hannes Rajala**.

– Lapsena pelattiin koko ajan, joka välitunti koulussakin, siellä se alkoi. 60-luvun alkupuolella olimme jo Koskenkorvan pesäpallojoukkueessa veljeni Ossin kanssa. Meillä kolmella on muun muassa 15 Itä-Länsi-ottelua yhteensä, Raimo Rajala kertoo.

Seinäjoen Maila-Jusseissa Rajala oli silloin, kun joukkue nousi mestaruussarjaan 1968, ja seuraavana vuonna mitalisaaaliiksi tuli Suomen mestaruushopeaa.

RAIMO RAJALALLE itselleen pesäpallo on merkinnyt paljon.

– Pelaaminen on antanut kokemuksia ja ystäviä, ja pohjustanut tietysti siihen, että jatkossa olin sekä valmennustehtävissä että hallinnossa. Kaikki tapahtui opettajan työn lomassa, sillä kesällä pelattiin ja iltaisin harjoiteltiin. Pesäpalloliiton tehtävien vuoksi tuli väkisinkin poissaolopäiviä koulutyöstä, mutta todella tyytyväinen olen siihen, että työn ja liiton tehtävien yhdistäminen onnistui niin hyvin.

Rajala oli Pesäpalloliiton johtokunnassa viisi vuotta ja liiton puheenjohtajana samoin viisi vuotta.

Näitä aikaisemmin hän johti liiton kilpailuryhmää, oli liittovaltuustossa toistakymmentä vuotta ja myös SVUL:n liittovaltuustossa.

Pesäpalloliiton puheenjohtajaksi hänet valittiin varapuheenjohtajan paikalta vuonna 1995, kun **Vilho Hirvi** siirtyi opetusministeriön kansliapäälliköksi.

Aika Pesäpalloliitossa oli varsin myrskyisä.

– Sopupelieika oli painostavaa ja toivottavasti nyt jo ollutta ja menynyttä. Se vaikutti monen muunkin elämään kuin niiden, jotka siihen olivat sotkeutuneet. Ei sitä mukava ollut setviä, mutta pakkohan se oli.

Vuonna 1998 paljastuneihin sopupelisotkuihin meni neljä-viisi vuotta aikaa.

– Poliisi siinä teki suuren työn, ja Veikkaus asiaa pääasiassa ajoi. Perusratkaisut saatiin tehtyä minun puheenjohtajakauteni aikana, mutta rangaistuksia asianosaiset saivat vielä myöhemminkin. Merkitävä asia oli, että Superpesisseurat olivat koko ajan Pesäpalloliiton selvitysten tekemisten ja ratkaisujen takana.

Tapahtuma vaikutti myös lajin jatkoon. Yleisö ei tilanteesta pitänyt, ja osa pelaajista oli pelikielossa.

– Tänä päivänä asiasta on päästy irti. Muistaminen on silti tervettä, jotta ei enää tehdä samoja virheitä. Ei pesäpallo ainoa syyllinen laji ole ollut. Selvästi pesäpallossa ei osattu ajatella seurauksia lop-

puun asti, kun asia niin suureksi silloin pääsi.

Yli 20 vuoden takaiset tapahtumat ovat arka asia vielä nykypäivänkin Pesäpalloliitolle. Pesäpallon 100-vuotisjuhlan historiakatsauksessa liiton nettisivuilla ei sanota sanaa sopupeli lainkaan. Kriisi mainitaan ajanjaksona, jolloin pesäpallolla meni liian lujaa. Kriisin jälkeen koko toiminnan arvopohja ja -perusta luotiin uudelleen.

PESÄPALLO ON muuttunut paljon Rajalan vuosikymmeninä.

– Pesäpallojoukkueita oli Pohjanmaalla ennen todella paljon. Kaikissa sarjoissa on tapahtunut pelaajien keskittymistä isoihin seuroihin. Esimerkiksi pienessä Vimpeissä on ollut aivan huipputasoinen oman kylän pesäpallojoukkue. Samoin on Sotkamo pitkään elänyt omilla pelaajillaan.

Nyt Rajalan mukaan joka joukkueessa alkaa olla eri puolilta maata hankittuja pelaajia. Myös uusia seuroja Porista, Joensuusta ja Tampereelta on noussut pesäpalloilun huipulle.

– On hienoa, että juniorityö on seuroissa vireää ja Pesäpalloliiton leireille on jopa tungosta.

1980-luvulla tulleet pelaajien siirtymistä rajoittaneet karanteenimaksut poistettiin 2000-luvun taitteessa. Se on lisännyt ja helpottanut pelaajien siirtymistä seurasta toiseen. Entinen seurauskollisuus on muuttunut.

INFO

- Kansallispele pesäpallon virallinen kilpailutoiminta alkoi 1922.
- Lauri "Tahko" Pihkala yhdisti peliin omia ajatuksiaan ja vaikutteita baseballista, kuningaspallosta ja pitkäpallosta.
- Heti alkuvuosina peli levisi ympäri maan kouluissa ja suojeluskunnissa.
- Ensimmäinen Itä-Länsi-ottelu pelattiin Helsingissä 1932.
- Pesäpalloliitto juhlii pelin 100:aa vuotta monilla eri tapahtumilla. Juhlavuoden Itä-Länsi-ottelu on Tampereella heinäkuussa.

– Kasvattajaseuramaksukin on hiipunut, eikä sillä ole pienen seuran työn jatkumiselle sellaista merkitystä kuin ennen.

MONISTA PESÄPALLON kehitysjaksoista yksi merkittävä on Rajalan mukaan **Simo Nikulan** Seinäjoen Maila-Jusseissa vuosina 1969–70 laatima ohjelmointi- ja valmennussuunnitelma. Se oli ensimmäinen tai ainakin ensimmäisiä, jossa pesäpalloilijat ryhtyivät harjoitteluun säännöllisesti vuoden ympäri.

Sitä ennen kausi alkoi aina vasta äitienpäivän tienoilla, kun lumet sulivat. Nyt pelaajilla on harjoittelutaukoa vuodessa vain kuukauden verran.

1980- ja 1990-luvulla pesäpallo myös kehittyi paljon ja muuttui aiempaa teknisemmäksi ja vaihtelevammaksi lajiksi.

–1980–1990-luvun taitteessa aiempi yhdeksän vuoroparin peli rupesi usein jo ratkeamaan neljännessä vuoroparissa. Jaksopeli teki lajista myös Veikkauksen peleihin sopivan. Kaksi neljän vuoroparin jaksoa toi uutta haastetta, ja yleisön mielenkiinto pysyi yllä paremmin.

Rajalan mukaan olosuhteisiinkin alettiin 1980-luvun lopulla kiinnittää enemmän huomiota. Hiekkatekonurmia ja katettuja katsoimoita rakennettiin, ja pesäpallosta tuli myös televisioitava laji. Myöhemmin lisättiin ja kehiteltiin vielä jokeripelaajien käyttöä.

Rajala seuraa pelejä edelleen ja pitää yhteyttä muutamiin vanhoihin pelikavereihin.

– Johtokunnan ja liittovaltuuston ajoilta asti meille on jäänyt neljän pariskunnan porukka, joka on 90-luvulta lähtien kokoontunut periaatteessa joka kesä jonkun kotona tai tehnyt yhdessä retkiä jonnekin muualle. Nyt on jouduttu pitämään vähän aikaa koronataukoa.

Ystäviä on kertynyt pesäpallon ansiosta hyvinkin kaukaa, aina Australiasta asti.

Raimo Rajala

- Raimo Rajala valmistui Raahen seminaarista kansakoulunopettajaksi 1968 ja erityisopettajaksi Joensuun korkeakoulusta 1973, hum. kand. 1975.
- Kiertävä erityisopettaja Nurmassa yli 30 vuotta, keskittyi puhe-, lukemis- ja kirjoittamishäiriöiden sekä matematiikan erityisopetukseen.
- Syntynyt 1945, jäi eläkkeelle vuonna 2006.
- Pesäpallon mestaruussarjavuodet pelaajana 1968–1975. Valmentajana, pelinjohtajana ja joukkueen vetäjänä 1972–1989.
- EP:n piirin Pesäpallajaostossa 15 vuotta.
- Pesäpalloliiton liittovaltuustossa, johtokunnassa ja varapuheenjohtajana 1970-luvun lopusta lähtien. Pesäpalloliiton puheenjohtaja 1995–2000.
- Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristi 1998, OAJ:n kultainen liikunnan hyväksi -mitali 2000, Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun kultainen ansioristi 2000. Pesäpalloliiton kultaviiri/kunniajäsen.
- Seinäjoen Senioriopettajien hallituksen jäsen 2008–2017 ja rahastonhoitaja 2010–2017.

– Amerikkalaiset vieraamme ovat puolestaan todenneet, että pesäpallo on paljon baseballia vauhdikkaampi ja tapahtumarikkaampi peli. Pesäpallossa tapahtuu paljon kaiken aikaa, baseball taas on pitkälti syöttäjän ja vaikeiden syöttöjen varassa. Tosin tänä päivänä pesäpallopiireissä ollaan kokoomassa baseball-joukkuetta tähtäimenä seuraavat kesäolympialaiset.

SUPISUOMALAINEN 100-VUOTIAS pesäpallo on yhä hyvin suosittua, vaikka pelaaja- ja yleisömäärät muutaman vuosikymmenen takaisista huippuajoista ovatkin kutistuneet.

– En tiedä, onko toista yhtä monipuolista lajia. Peli on tekninen ja taktinen. Se vaatii monipuolista taitoa: lyöntejä, kiinniottoja, heittoja. Riittävän nopeakin pitää olla. Peli

vaatii myös älykkyyttä, sillä vaikka pelinjohtajalta tulee neuvoja, jokaisen pitää itse päättää nopeasti, mitä kulloinkin on viisasta tehdä. Myös kuntonsa puolesta pesäpalloilijat ovat huippu-urheilijoita.

Pesäpallolle Rajala toivoo luonnollisesti pelkkää hyvää tuleviksikin vuosiksi, vaikka pesäpallo joukkuekin kilpailemaan jatkuvasti lisääntyvän lajikirjon kanssa ja taloustilanne on monessa seurassa haastava.

– Kaikkihan on kiinni vetäjistä, varsinkin junioreilla. Innokkaita ja sitoutuneita seuratoiminnan vetäjiä on usein vaikea löytää, kun ihmiset eivät enää sitoudu kuten ennen. Uskon ja toivon, että harrastajat ja katsojat kuitenkin aina säilyvät ja että peli jatkossakin kehittyy, elää ja voi hyvin. Pesis on peleistä suomalaisin, Raimo Rajala sanoo.